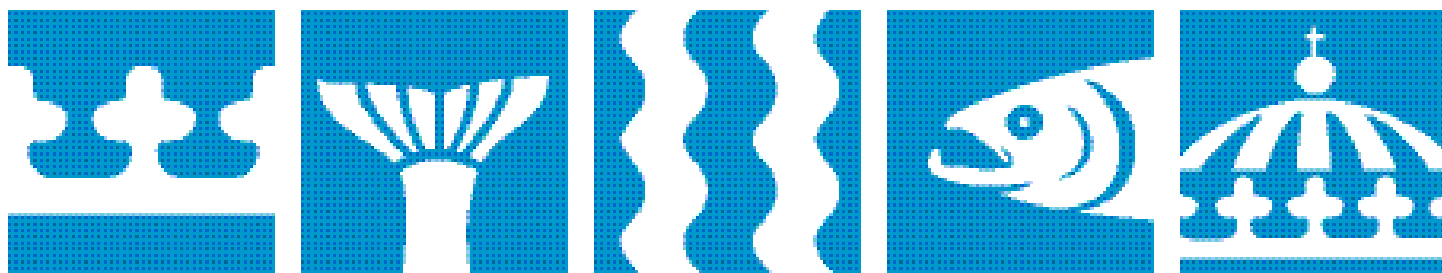

Lövtraktsinventering

i Västernorrland

Omslagsbild: Flygbild över en lövtrakt i lövsprickningstid, Medelpad. Fotograf: Per Sander

Fotograf till övriga bilder i rapporten: Ralf Lundmark

Länsstyrelsen Västernorrlands publikationsserie

Rapport nr 2016:11

ISSN 1403-624X

Tryck: Länsstyrelsen Västernorrland

Denna rapport går att få i alternativt format.

2016-09-02

Dnr 511-6380-16

Förord

Under hösten 2015 har en stickprovsinventering utförts i sex skogstrakter i Västernorrlands län. Huvudsyftet har varit att få fram underlag till en lövstrategi för att kunna prioritera ett antal lövtrakter för vidare arbete.

Det är två åtgärdsprogram för hotade arter som berörs av detta arbete och det är *Hotade arter på asp i Norrland* samt *Björklevande vedskalbaggar i Norrland*. En av de viktigaste åtgärderna i dessa program är att framställa lövstrategier för hur man kan arbeta med att främja lövmiljöer i landskapet eftersom många arter är beroende av lövskog.

I denna inventering har länsstyrelsen klassat naturvärdesstatusen för de utvalda miljöerna utifrån inventeringsresultatet och inventeraren har bedömt åtgärdsbehov för påträffade mer intressanta lövobjekt. Urvalet riktade in sig på landskapet där det dels fanns indikationer på mycket lövinslag och dels där länsstyrelsen hade lite mindre kunskap.

Inventeraren Ralf Lundmark från Västmanland genomförde fältinsatsen i länet under ungefär två veckor och levererade sedan textstomme och bilder till denna rapport. Victoria Svedberg har ansvarat för textredigering och framställning av kartor. Per Sander har varit beställare samt planerat urval och gjort bedömningar av naturvärden. De båda sistnämnda är verksamma vid Länsstyrelsen Västernorrland och Enheten för miljöanalys och viltförvaltning.

Irene Hedlund
Enhetschef

Per Sander
Enheten för Miljöanalys
och viltförvaltning

Sammanfattning

Arter som är rödlistade eller utpekade inom *Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)*, har eftersökts och fått koordinater för införsel i artportalen. Inventeringen resulterade i att fem lövtrakter uppvisade så pass höga naturvärden att en fortsatt satsning på arbete med dessa kan anses befogad. Dessa var: Ulvsjöån, Lövåsen, Storsela, Mjövattnet och Lungsjön. Storselaområdet utmärkte sig för att vara extra intressant.

Man kan konstatera att det stora lövinslaget som finns i Västernorrland och bristen på inventeringar innebär att nya intressanta fynd av lövsskogsarter blir resultatet då en inventering likt denna genomförs. I förhållande till många andra län har Västernorrland höga värden i sina lövmiljöer trots det nordliga läget i landet.

Två arter som är utpekade inom ÅGP noterades: aspbarkgnagare (1 fynd) samt liten aspgelélav (7 fynd). Totalt gjordes 479 fynd av rödlistade arter med koppling till lövträd som fördelade enligt denna tabell:

Arter	Antal
Lavar	361
Svampar	92
Insekter	24
Mossor	2

Som väntat var fynden av rödlistade lavar störst i denna inventering. Svamparna var god tvåa men uppvisade på grund av torkan ett svagt år denna höst. På insektssidan har kunskapen om de hotade arterna kopplade till asp och sälg nu blivit så stor att flera inte är rödlistade längre. De som numera är nedklassade har inte eftersökts i någon stor utsträckning i denna inventering, därav det låga antalet.

De mest frekvent påträffade rödlistade arterna och antal fynd:

Arter	Antal
Aspgelélav	118
Lunglav	112
Stor aspticka	52
Läderlappsav	41
Stiftgelélav	36

Innehållsförteckning

1.	Inventering av lövtrakter	7
1.1.	Ulvsjöån, Stöde socken	7
1.1.1.	Öster om Antesmyran	9
1.1.2.	Väster om Järnmyrorna	9
1.2.	Lövåsen (Holm socken)	9
1.2.1.	Näveråbrännorna	10
1.2.2.	Näveråbrännorna	11
1.2.3.	Lövåsen	12
1.2.4.	Lövåsen	12
1.2.5.	Lövåsen	13
1.3.	Storsela (Högsjö socken)	13
1.3.1.	Bjuktemyrberget	15
1.3.2.	Storviddarmyran, nordväst	15
1.3.3.	Björnlandshöjden	16
1.3.4.	Östra Flärkmyran, sydväst	16
1.3.5.	Frättentjärnen, norr (öster om föregående)	17
1.4.	Mjövattnet (Gudmundrå socken)	18
1.4.1.	Morishällorna	19
1.4.2.	Morishällorna	19
1.4.3.	Morishällorna, sydost	19
1.4.4.	Björntjärnen, väst	20
1.4.5.	Björntjärnen, direkt väster	20
1.4.6.	Lövrik barrskog på var sida utmed skogsbilväg	20
1.4.7.	Stenbittjärnsberget, nordväst	21
1.4.8.	Stenbittjärnsberget, väst	21
1.4.9.	Stenbittjärnsberget, väst	21
1.4.10.	Sesselmyrhöjden, nordostsluttning	22
1.4.11.	Sesselmyrhöjden, östsluttning	22
1.4.12.	Långviksbodarna, väster	23
1.5.	Rocksjön (Resele socken)	23
1.6.	Lungsjön (Ramsele socken)	24
1.6.1.	Grundsjöberget	24
1.6.2.	Grundsjön, sydväst	25
1.6.3.	Grundsjön, sydväst	26

1.6.4.	Grundsjön, syd	26
1.6.5.	Rödmossen, öst	26
1.6.6.	Skabortjärnen, nordost	26

Bilaga

Artlista.....	28
---------------	----

1. Inventering av lövtrakter

1.1. Ulvsjöån, Stöde socken

Bara den östra utlöparen av denna trakt besöktes (Antesmyran-Mokojan). Inventeraren hade vid tidpunkten för inventeringen inte kännedom om att trakten sträckte sig längre västerut än det tillhandahållna kartbladet visade.

Bild 1: Ulvsjöån, småbrutna hyggen med många äldre aspar ger utdelning i artlistan.

Inom den besökta delen hade flera nya stora hyggen tagits upp, i synnerhet norr om Ulvsjöån. I övrigt var det väldigt mycket trivial björk som stod för lövinslaget här. Mellan Antesmyran och Järnmyrorna hittades till slut ett litet skogsområde och gamla asphyggen med höga naturvärden. Om det finns flera intressanta delar i väster, kan det här vara en bra lövtrakt att koppla ihop med den i angränsande län. Värdegränsområde 2.

1.1.1. Öster om Antesmyran

Ett stort och relativt flackt hygge sedan cirka åtta år. Området är delvis småbrutet med solitära och gruppställda träd samt små dungar. Hänsynsträd utgörs i huvudsak av grov och medelgrov asp. Någon enstaka sälg finns också. Aspen föryngras här och där, men endast en liten andel har nått älg-säker höjd (cirka 4,5 m).

Lövvärdena är mycket stora och är knutna till de gamla aspar som karaktäriserar objektet. Asparna står mest öppet eller halvöppet och endast ett fåtal har blåst omkull. Naturvärdena utgörs främst av lavar och det är gelélavarna som dominerar. Stiftgelélaven har här ett ovanligt starkt fäste.

Åtgärdsbehovet handlar främst om att få upp nya aspar. På sikt bör man även se till att ungskogen, som börjar ta för sig, inte kommer för nära in på de gamla asparna. Värde omdöme 4.

1.1.2. Väster om Järnmyrorna

Ett slutet skogsbestånd som skärs av en liten bäck. I västra delen ut mot skogsbilvägen är skogen högstammig och ganska grov. I den delen finns också gott om gamla aspar i olika dimensioner. Området är snitslat för avverkning.

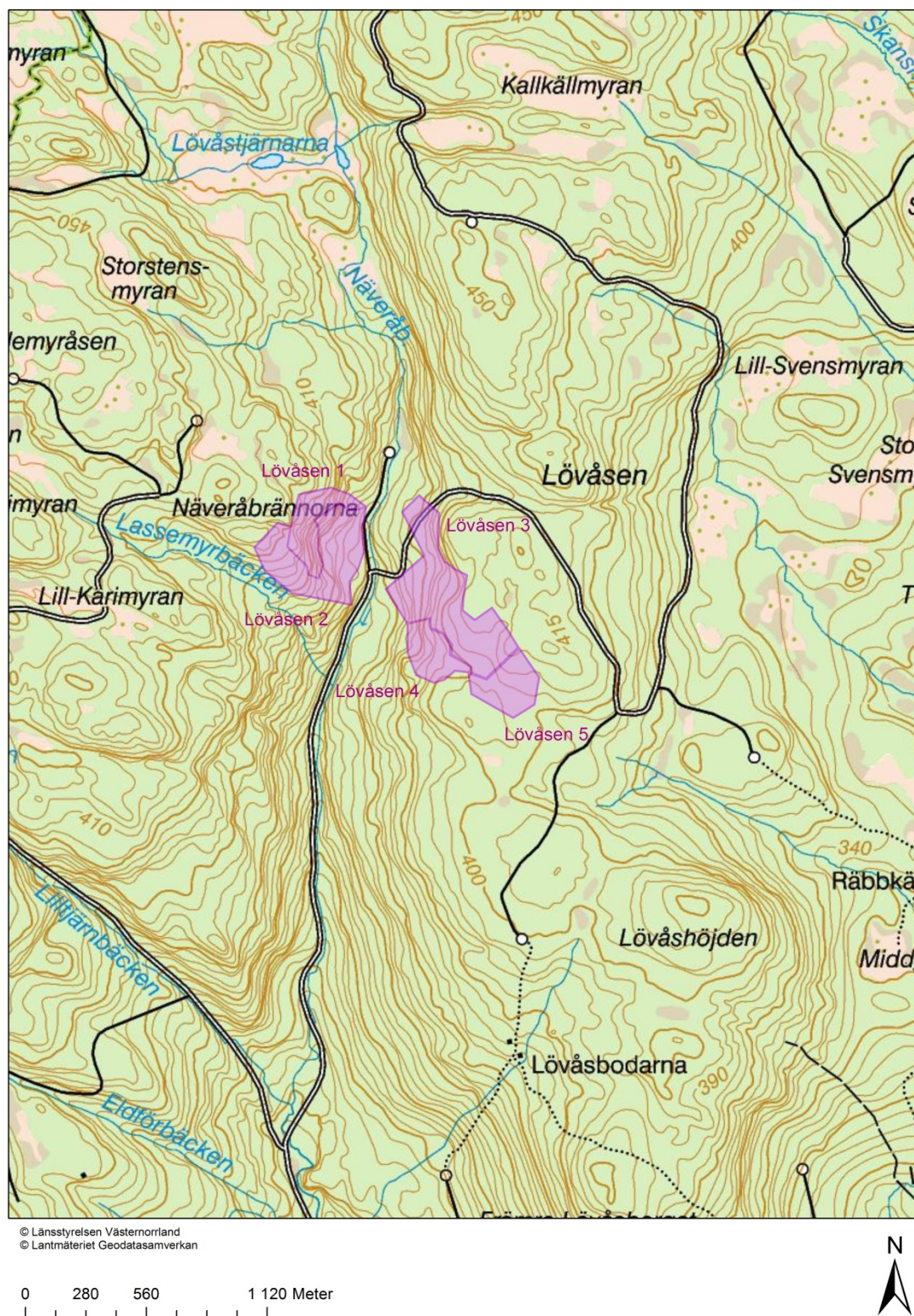
Lövvärdet är stort i den västra delen genom förekomst av aspar, särskilt i brynet mot vägen. De största naturvärdena ligger i förekomst av rödlistade lavar, uteslutande av gelélavar. På asplågor finns också intressanta ved-svampar.

Åtgärdsbehovet är påtagligt. Skogen bör öppnas kring asparna för att erhålla en halvöppen skog. Goda förutsättningar finns här för att föryngra aspen med hjälp av yviga granar som läggs som skydd mot älgbete. Steg ett måste dock vara att hindra slutavverkning för att möjliggöra en behövlig naturvårdshuggning. Värde omdöme 3. Båda områdena tillhör Gissjön 1:1 som ägs av Holmens bruk AB.

1.2. Lövåsen (Holm socken)

Den här trakten visade med en gång att den hyser höga naturvärden knutna till asp och sälg inom en ganska sammanhållen del. Flera nya och stora hyggen har dock tagits upp. Möjligheten att planera naturvårdshuggningar där man öppnar lagom mycket kring lövet har på dessa ställen gått om intet.

Det här är ett bra objekt som lövtrakt men man borde leta mera vida omkring för att få till ett större område att satsa på. Värdeetraktomdöme 3.

1.2.1. Näveråbrännorna

Höjdområde med blandskog och lövrik barrskog. Störst lövinslag finns i de bergiga delarna i nordost.

Lövvärdet är störst i den nordöstra delen. Naturvärdet utgörs främst av lavflora knuten till asp och i viss mån sälg.

Åtgärdsbehovet kan diskuteras. Aspar som på friskare mark trängs av granar kan frigöras. I den bergiga delen kan nog fri utveckling förordas. Värde omdöme 2.

1.2.2. Näveråbrännorna

Hygge, cirka fem år gammalt, kring föregående bestånd. Grova och medelgrova aspar har lämnats enstaka eller i glesa små samlingar. Överståndare finns också av tall, björk och någon gran. Föryngring av asp finns spridda. Det mesta betas dock ner av älg. I övrigt god föryngring av björk.

Lövvärdet består i de exponerade asparna. Naturvärdet utgörs av främst lavflora (gelélavar) på asp.

Åtgärdsbehovet handlar om att få upp nya aspar. Kan nog fungera att fälla yviga granar från omgivande skog ner över aspsly som skydd mot älgbete. Längre ut på hygget kan man i växtligare delar låta aspen växa upp i skydd av annan ungskog. När de är stora nog för att klara sig mot älgbete röjs de fram. Värde omdöme 2.

Bild 2: Näveråbrännorna och Lövåsen.

1.2.3. Lövåsen

Stort hygge, cirka åtta år gammalt. Området håller ett stort antal grova och medelgrova aspar i glest sammanhållen ställning genom större delen av området. Även björk, sälg och enstaka tall står kvar på hygget. Flera grova aspar har blåst omkull men håller ännu barken kvar. På några ställen noteras rörligt markvatten. Föryngring av björk är kraftig i stort sett i hela området. Aspen föryngras i aspstråket. Älgen är dock besvärlig i öppna lägen.

Lövvärdet är mycket stort i det här stora och grovstammiga aspbeståndet. Naturvärdet är omfattande med ett stort antal rödlistade arter av både lavar och svampar. Insektsfaunan är också intressant. På sälgar finns flera förekomster av skrovellav.

Åtgärdsbehovet är stort vad gäller att föryngra asp och sälg. Kostnadseffektivast är nog att låta dessa växa upp i skydd av övrigt träduppslag. Då de är stora nog att klara sig från älgbete kan de med fördel röjas fram i ungskogshavet. Värde omdöme 4.

Bild 3: Lövåsen sett från Näveråbrännorna. Lövrikt med asp, björk och sälg. Väldigt många fynd gjordes av rödlistade arter på aspar.

1.2.4. Lövåsen

Blandskog och lövrik barrskog. Stort inslag av asp som trängs hårt av den frodiga granskogen. En hel del asplågor har uppkommit genom självgallring. Flertalet är kring 1-2 dm grova. Området inventerades bara en kort stund, främst i nordost, strax före mörkrets inbrott.

Lövvärdet utgörs främst av asp. I den täta skogen var det främst den markliggande veden/lågorna av asp som var riktigt intressant. Det kända naturvärdet är knutet till svampar på aspved.

Åtgärdsbehovet handlar om att gynna aspen. Det korta inventeringsbesöket kan dock ha gett en orättvis bild av beståndet. En noggrann avvägning måste göras om bästa åtgärd. Det kända naturvärdet är knutet till asplågor och dessa bör ha viss beskuggning.

Någon form av fläckvis gallring/avverkning för att öppna upp kring, och förlänga livet på, asparna bör nog till. Här måste man kombinera med att lägga omkull granar på ytor med aspuppslag (eller förväntat uppslag) som skydd mot älgbete. Värde omdöme 3. Område 1-4 ligger inom Loviken 1:30 som ägs av SCA.

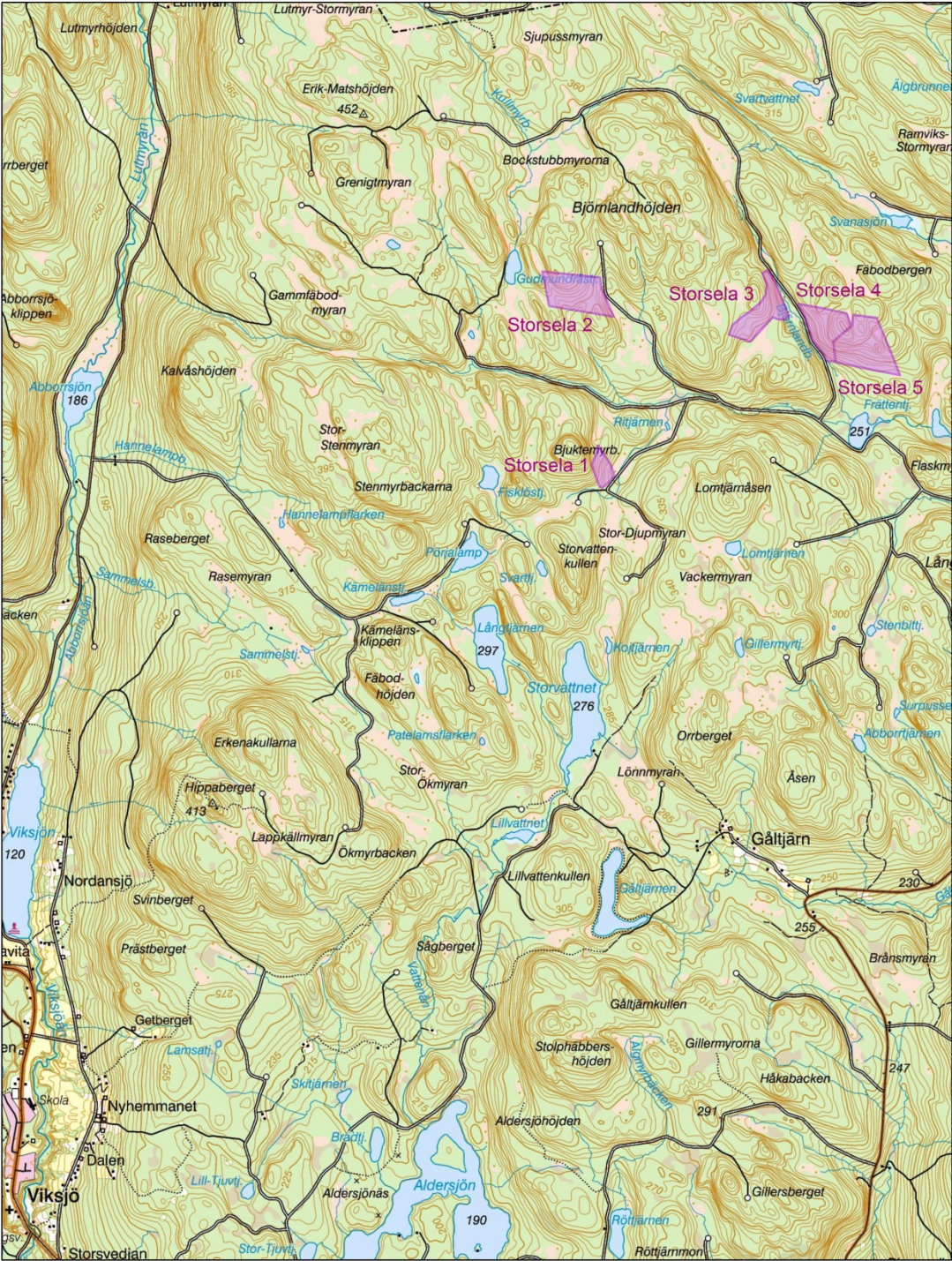
1.2.5. Lövåsen

Nytt hygge med många överståndare av grov asp. Området gränsar mot objekt nr 3 (äldre hygge av samma karaktär med högt naturvärde). Området inventerades på avstånd och inget mer finns att tillägga än att området rimligtvis har eller kommer att få högt naturvärde. Värde omdöme 3. Ligger inom Vike 1:14 som ägs av SCA.

1.3. Storsela (Högsjö socken)

Området håller mycket höga naturvärden både knuten till löv- respektive barrskog. Här skulle man kunna få till en mycket intressant lövtrakt kombinerat med de höga barrvärden som också finns.

Eftersom flera naturvårdsintressanta arter förekommer både på löv- och barrträd kan man tala om att en kombinationssatsning vore en landvinning för båda naturtyperna. En fortsatt inventering av lövobjekt förordas samtidigt som man också bör leta efter förstärkningar åt barrmiljöernas riktiga hotspot. Värdeområde 5.

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 550 1 100 2 200 Meter

1.3.1. Bjuktemyrberget

Östvänt hygge, cirka sju år gammalt. Överståndare av grövre aspar finns enstaka, gruppställda samt i en tät dunge. Åtskilliga har blåst omkull men flertalet håller ännu kvar barken. Även några gamla sälgar, björkar samt barrträd finns kvar på hygget. God föryngring av lövet, mest björk men här och var även asp och sälg.

Älgbete är i vanlig ordning ett problem för de spirande rikbarksträden. I sydvästra kanten av objektet ingår brynet mot naturreservatet. Här i slänten finns grova aspar insprängt i granskogen.

Bild 4: Bjuktemyrberget, Storsela, borsttagging.

Lövvärdet utgörs främst av de grövre asparna, både levande och döda träd samt lågor i olika åldrar. Sälgen står för kompletterande värden. Naturvärdet är högt och har en bredd bland både lavar, svampar och insekter. Här noterades bland annat gångar och utgångshål av aspbarkgnagare (ÅGP). Blek lundlav samt borsttagging är två andra väldigt ovanliga arter som påträffades här på olika substrat av asp.

Åtgärdsbehovet är stort av att föryngra asp och sälg. Området lämpar sig för flera metoder för detta. Värde omdöme 5. Karlberg 1:6, ägs av SCA.

1.3.2. Storviddarmyran, nordväst

Barrskogsområde med inslag av löv (asp, sälg och björk). Området domineras av barrnaturskog där lövträden är hårt trängda. Marken uppvisar bitvis näringsrika inslag. Lokalt förekommer någorlunda utvecklade högortssamhällen.

Lövvärdet utgörs främst av de gamla sälgnarna som finns insprängt i barrskogen. Naturvärdet knutet till lövträd handlar främst om svampar (doftticka) och lavar på sälg. Naturvärdet kopplat till barrskogen är däremot skyhögt med arter som till exempel långskägg, blackticka, lappticka, ulltickeporing och gransotdyna.

Åtgärder för att gynna lövet ska här vara minimalt eftersom det är gran-skogen som ska prioriteras. I anslutning till skogsbilvägen kan man tänka sig att sälgnar och någon asp friställs bland granarna. Värde omdöme 5. Ligger inom Grundsjön 1:3 och Grundsjön 2:3, båda ägs av SCA.

1.3.3. Björnlandshöjden

Barrskogsområde med varierat inslag av löv. På några små avsnitt finns branta partier med lövskog och blandskog där aspen är talrik. I övrigt finns enstaka aspar inspräng samt någon sälg. Björken är desto vanligare insprängd bland barrträden.

Lövvärdet är än så länge stort även om barrträden tränger alltmer. Barrskogen och dess värden är under stark utveckling och kommer snart att ta över. Naturvärdet knutet till löv är främst kopplat till asp, en mindre del även till sälg. Bland sällsyntheter kan liten aspgelélav (ÅGP) nämnas samt doftticka.

Åtgärdsbehovet är stort för att rädda asp och sälgn från att slukas av gran-skogen. De asprika delarna där det också finns en och annan gammal sälgn är värda att gallras fram. I övrigt bör barrskogen lämnas för fri utveckling för att gynna dess tilltagande naturvärde. Värde omdöme 4. Ligger inom Grundsjön 1:3, Grundsjön 2:3 och Lillsela 1:4 vilka ägs av SCA, samt Lillsela 6:1 med privat fastighetsägare.

1.3.4. Östra Flärkmyran, sydväst

Området utgörs av blandskog i en varierad västsluttning med flera branta avsnitt. I flera av de brantare delarna finns aspskog och på ytterligare några ställen finns asprika inslag. Högre upp finns björkrika delar med sporadiskt inslag av asp, al och rönn. Enstaka gamla sälgnar finns insprängt i hela beståndet. I stora delar av området tar barrträden för sig på bekostnad av lövet.

Lövvärdet är främst knutet till asp, i mindre utsträckning även till sälgn och björk. Naturvärdet är högt och de mest intressanta fynden utgörs av vedlevande svampar på asplågor, avseende ett fynd vardera av: asptagging, borsttagging, ostticka och vit vedfingersvamp. På sälgn hittades även doftticka och på ett par ställen noterades kläckhål av jättesvampmal i fnösktickor (björk). Notabelt är även att stor aspticka hittades på hela nio aspar.

Bild 5: Östra Flärkmyran, Storsela, asprik skog med fynd av asptagging.

Åtgärdsbehovet handlar om att ge lövet utrymme. Motsägelsefullt nog är det delvis barrträdens trängning av lövet som gett upphov till de många asplågorna som nu håller en särskilt intressant svampflora. Värde omdöme 4.

1.3.5. Frättentjärnen, norr (öster om föregående)

Ett grovstamigt, bördigt löv- och blandskogsområde i sydsluttning. Trädslagssammansättningen varierar efter underlaget/markfuktighet: al och björk där det är rörligt markvatten; aspskog (med björkinslag) av bredbladig grästyp finns på flera ställen där marken är frisk eller frisk-fuktig. Där det rörliga markvattnet inte kommer åt står grandungar som små refuger i sluttningen. Flertalet träd är friskt växande och trots sin dimension inte särskilt naturvärdesintressanta ännu.

Eftersom kontinuitet ändå finns på gamla träd kan de friska ses som en välkommen föryngring. De gräsrika delarna har troligtvis haft en kulturpräglad markanvändning, till exempel betesmark, i anslutning till det forna Bölesbodarna. Objektets totala utsträckning åt öster är okänt.

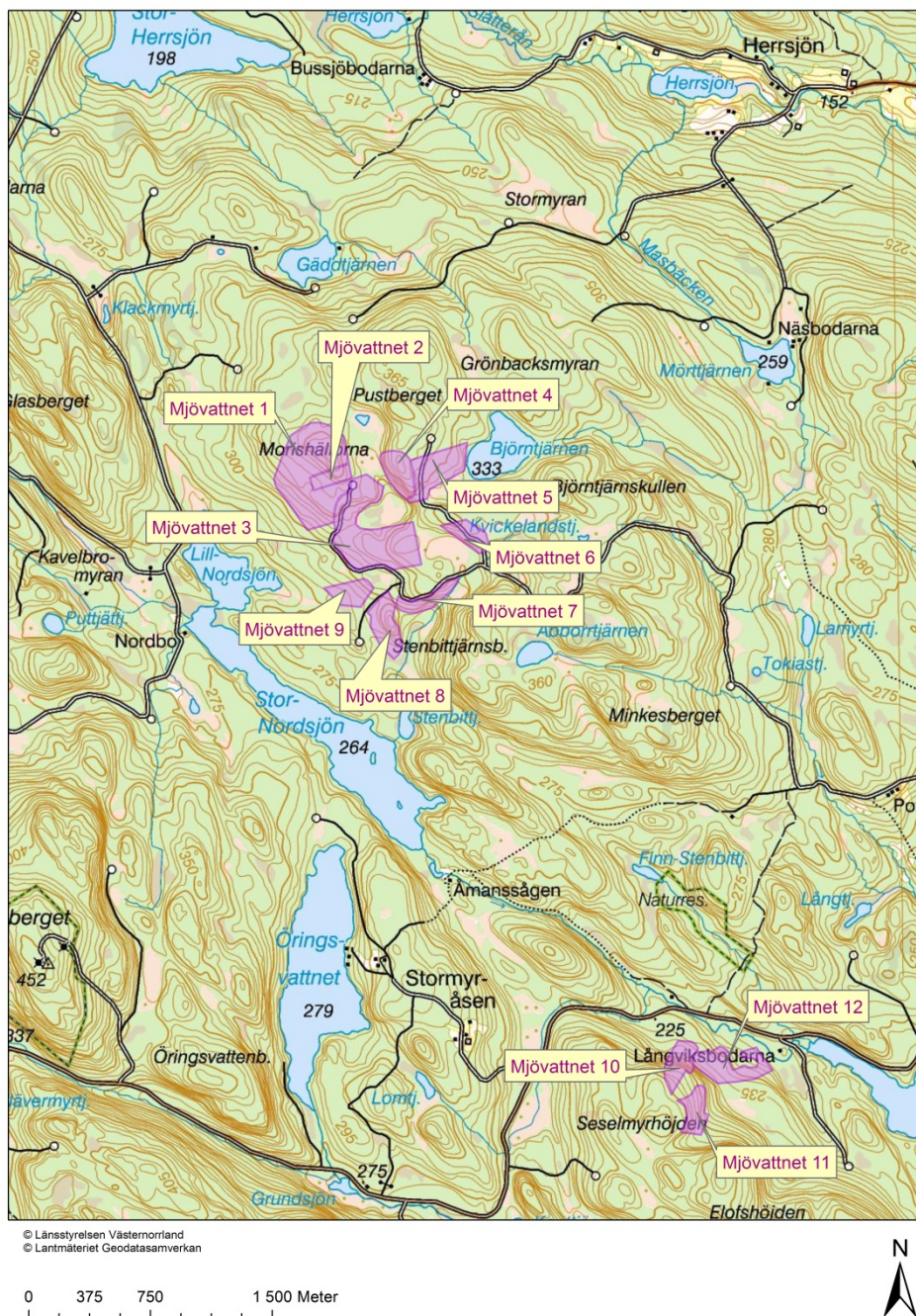
Lövvärdet utgörs främst av aspar. I andra hand är björken intressant. Naturvärdet utgörs främst av vedlevande svampar. Den intressantaste noteringen var ett fynd av finporing på en av asplågorna. Det är en sällsynt ticka som hör hemma i väldigt artrika aspmiljöer.

Åtgärdsbehovet är varierat. I vissa delar behöver lövet få mera utrymme. Värde omdöme 4. Område 4 och 5 ligger inom Grundsjön 1:3, Grundsjön 2:3 och Högsjö-Ramsås 1:5 vilka ägs av SCA, samt Lillsela 6:1 med privat fastighetsägare.

1.4. Mjövattnet (Gudmundrå socken)

Området håller mycket höga lövnaturvärden vilka har en bra spridning i trakten. Dessutom finns flera asprika höjdområden som inte har inventerats.

Det här området är stort och det går nog att göra det ännu större då asp verkar finnas vida omkring. Den här trakten är en given lövtrakt. Värde-traktomdöme 4.

1.4.1. Morishällorna

Äldre blandskogsområde på långsträckt bergsrygg. Där hållmarker finns är skogen mest gles. På andra håll är den bitvis riktigt tät och lövet är där mer eller mindre trängd av gran. Här och var finns brandspår på gamla tallstubbbar från en skogsbrand långt tillbaka i tiden.

Lövvärdet utgörs främst av aspar. Även björk har här ett högt värde. Sälgen utgör ett litet komplement. Det är i stora drag de stående träden, både levande och döda, som hyser områdets naturvärden kopplat till lövträd. Naturvärdet är högt och har en bredd inom artgrupperna svampar, lavar och insekter. Aspen huserar flest ovanliga artfynd inom objektet. Björken står däremot för de allra sällsyntaste vilket är anmärkningsvärt.

På björk växte bland annat den sällsynta osttickan vilket är mycket anmärkningsvärt (på asp och gran finns annars flest fynd i landet). Från björk noterades även lavarna rödbrun blekspik samt brunpuddrad nållav. I fnösktickor på björkar noterades kläckhål av jättesvampmal samt robust tickgnagare. Barrträden hyser också vissa naturvärden: Gnagspår av bronsbjon var ristad i gammal gran, på solexponerad tallved noterades dvärgbägarlav, mörk kolflarnlav hittades på kolad yta av gammal bränd högstubbe av tall.

Åtgärdsbehov handlar om att öppna upp för asp och björk i nedre delen av sluttningar där granen tränger som mest. Samtidigt bör man vidta förnygringsåtgärder för asp. Värde omdöme 4.

1.4.2. Morishällorna

Hygge, cirka sju år gammalt. Varierat hygge som sträcker sig från våtmark till våtmark över den bitvis bergiga höjdryggen. Bitvis gott om överståndare, främst av aspar, men också av andra löv- och barrträd. Uppslag av asp finns flerstädes men betas av älg. Björken trycker på desto mer även om älgen varit framme här med och betat ner några till "björkbuskar"

Lövvärdet handlar främst om asp men liksom hos föregående objekt har även björken högt värde här vilket är intressant. Naturvärdet är högt och relativt jämnt fördelat på insekter, lavar och svampar. På björk noterades spår av björkpraktbagge. På asp noterades till exempel kläckhål av mindre träfjäril och grön aspvedbock. I övrigt kan nämnas fynd av blek lundlav på exponerad asp samt koralltaggsvamp på högstubbe av björk.

Åtgärder för att få upp asp och i viss mån björk är välkomna. Värde omdöme 4.

1.4.3. Morishällorna, sydost

Hyggeslandskap med bitvis talrika överståndare av asp och björk. Även sälg finns spridd inom en del. Flertalet ingående hyggen är uppkomna max två år tillbaka. Förnygring av asp och sälg finns spridda i området men är mest exponerat och utsatt för älgbete.

Lövvärdet som sådant är lägre än flera andra omgivande bestånd. Däremot är det värdefullt att detta objekt är länken mellan flera andra finare objekt. Naturvärdet befinner sig i en utvecklingsfas och är än så länge sparsamt. I två delar, längs upp i nordväst samt nere i sydost, är naturvärdet lite högre. I dessa båda finns fynd av aspgelélav och skorpigelélav. I övrigt har mest signalarter noterats.

Åtgärder handlar i vanlig ordning om att tillgodose föryngring av asp och sälg. Värde omdöme 3.

1.4.4. Björntjärnen, väst

Barrdominerat blandskogsområde på höjdrygg. Uppe på själva ryggen är skogen naturligt gles genom mosaik av lavklädda hållar och mera växtliga sänkor. Den sydöstra delen är lövrikast och i anslutning till angränsande hygge har aspar gallrats fram.

Lövvärdet är nästan uteslutande kopplat till asp. Det är de stående asparna som hyser naturvärden. Naturvärden rör främst gelélavar som börjat sprida sig efter gallring och hyggets tillkomst i sydost. Liten aspgelélav (ÅGP) påträffades på en asp i kanten av nämnd gallring.

Åtgärdsbehovet är inte så stort efter den gallring som redan ägt rum. Föryngring av asp och sälg finns det alltid behov av. I brynet till detta område är det särskilt lämpligt då det finns granar att ta till hjälp som skydd mot älgbete. Värde omdöme 3.

1.4.5. Björntjärnen, direkt väster

Nytt hygge, max två år gammalt, med en hel del överstående asp, björk och enstaka sälg.

Lövvärdet är här direkt kopplat till asparna. Björken är också intressant med tanke på det höga björkvärdet i område 1 och 2 i väster. Naturvärdet knutet till asp var på väg att ge upp i den uppenbart mörka skogen som nu är kalhuggen. Fynd av skrovellav och gelélavar utgjordes mest av decimerade små bålar nära att dö ut. Några har dock börjat växa till i ytterkanterna vilket får tillskrivas exponeringen som kalhygget medfört.

Åtgärdsbehovet handlar om att föryngra rikbarksträden. Värde omdöme 3.

1.4.6. Lövrik barrskog på var sida utmed skogsbilväg

Här finns både stora och medelstora aspar insprängt. På flera håll är asparna trängda av växande granar.

Lövvärdet är i första hand kopplat till asparna. Naturvärden är medelhögt och kopplat till asp, både stående träd samt lågor. Mest nämnvärt är fynd av kandelabersvamp samt laven rostfläck.

Åtgärdsbehovet bör inriktas på asparna där man öppnar upp kring dem och samtidigt genomför föryngringsåtgärder. Värde omdöme 3.

1.4.7. Stenbittjärnsberget, nordväst

Asprik blandskog i sydvänd långsträckt brant. Det är ett dramatiskt område med berg, block och utjämnad rasmark. På flera håll finns lågor, enstaka eller i ansamlingar.

Lövvärdet är främst kopplat till asp medan säl, björk och rönn kompletterar. Naturvärdet yttrar sig tydligt i lavfloran knuten till asp. Artfynd värda att nämna är: liten aspgelélav (ÅGP), läderlappslav, västlig njurlav, mörkhövdad spiklav samt småflikig brosklav. Från övriga organismgrupper var det ganska sparsamt med noteringar. Kläckhål av aspvedgnagare kan nämnas liksom fynd av stor aspticka.

Åtgärdsbehov finns och handlar i vanlig ordning om att gynna rikbarks-träden samt hjälpa till med föryngring. Objektet är speciellt och lämpligaste metod måste nog övervägas. Värde omdöme 4.

1.4.8. Stenbittjärnsberget, väst

Lövrisk barrskog huvudsakligen på och utmed höjdrygg. På höjdryggen förekommer lavklädda berghällar och skogen är ganska gles. På östsidan förekommer smärre lodytor. Nedom dessa lodytor i gränstrakten för objektet finns naturskogsartad barrskog. Uträckning för denna åt öster är okänd. Avverkningssnitslar påträffades utmed vägen i väster och troligtvis ska detta bestånd avverkas snart.

Lövvärdet är främst kopplat till asp medan björk och säl kompletterar. Lövnaturvärdet handlar i stort sett om lavar på asp: gelélavar, småflikig brosklav och luddlav. På björk noterades brunpudrad nållav samt jättesvampmal (fnöskticka). Barrnaturvärdet var också högt på sina håll med fynd av följande arter: smalskaftslav, violmussling, ullticka och vedskivlav. Även enstaka fynd av vågbandad barkbock (gnagspår) samt mörk kolflarnlav på gammal bränd ved.

Åtgärdsbehovet är akut då området står under överhängande avverkningshot. Här är det viktigt att naturvårdssidan med kunskap om områdets lövvärden får styra formen för avverkning vad gäller att öppna upp lagom mycket för lövträden samtidigt som det är viktigt att tillgodose barrnaturvärdet på sina håll. Värde omdöme 3.

1.4.9. Stenbittjärnsberget, väst

Nytt hygge med sparade aspar spridda samt i en tät dunge i söder.

Lövvärdet är relativt litet och handlar om friska aspar. Dessa kan ses som en föryngring på traktnivå och är därmed värdefulla i stort. Naturvärdet är i nuläget lågt. Åtgärder här kan vara att använda hygget som föryngringsyta för asp. Värde omdöme 1.

1.4.10. Sesselmyrhöjden, nordostsluttning

Lövrisk barrskog med inslag av asp och björk. Aspen finns mest i de lägre liggande delarna. Högst upp i sluttningen finns flera äldre björkar. Barrskogen är trängande på bekostnad av lövet.

Lövvärdet är främst kopplat till asp. Lövnaturvärdet är högt i den nedre delen och betydligt lägre i den övre. Naturvärdet är kopplat till stående aspar men också till några lågor. Intressanta noteringar utgörs av en hel rad gelélavar på levande aspar. Därtill vågticka, vit vedfingersvamp samt koralltaggsvamp på asplågor. Kläckhål av jättesvampmal noterades i fnöskticka på en björk. Barrnaturvärdet var påtagligt högst upp i området med fynd av rynkskinn, ullticka och violettgrå tagellav.

Åtgärder som måste till är att öppna upp för lövet och samtidigt tillgodose förnygringsbehov av asp. Kanske går det även att ta hänsyn till barrvärdena i övre delen. Värde omdöme 3.

Bild 6: Sesselmyrhöjden, Mjövattnet, asprik slänt där flertalet barrträd tagits bort. Bland annat fynd av liten aspgelélav (ÅGP)

1.4.11. Sesselmyrhöjden, östsluttning

Asprik blandskog i branter och sluttningar. Området gränsar till ett nytt hygge i väster. I övergång mot denna och genom hela detta bestånd strax norr om mitten, har man friställt ett stort antal aspar. En hel del aspsly är på väg upp även om älgen hunnit toppa en del.

Lövvärdet är huvudsakligen kopplat till asp. Naturvärdet är högt och hela sex arter av rödlistade gelélavar påträffades: liten aspgelélav (ÅGP), grynnig

gelélav, skorpigelélav, stiftgelélav, aspgelélav och läderlappsav, samtliga på levande aspar. På asp upptäcktes också gnagspår och kläckhål av grön aspvadbock samt fruktkroppar av veckticka.

Åtgärdsbehov handlar främst om att säkra aspuppslag från älgbete. Värde omdöme 4.

1.4.12. Långviksbodarna, väster

Lövrikt nytt hygge och framgallrade lövbestånd av genomsnittligt klenta dimensioner. Lövvärdet är huvudsakligen kopplat till asp. Även björk och sälk finns i betydande mängd och är värdefulla. Förekomst av dessa tre trädslag utgörs till stor del av yngre träd och fungerar som viktiga förnyringsträd på traktnivå. Naturvärdet är högt. Aspgelélaven måste ha förnygrat sig enormt efter att hygget tagits upp. Små unga lavbålar av denna finns bitvis rikligt på asparna.

Åtgärdsbehovet är litet. Eventuellt skulle man hägna in någon del med mycket uppslag av asp och sälk för att skydda dem från älgbete. Värde omdöme 2.

1.5. Rocksjön (Resele socken)

Inget särskilt lövobjekt kunde hittas. Området är definitivt inte någon lövtrakt att satsa på. Barrnaturvärdet var däremot stor på sina håll. Inget objekt med påtagliga lövvärden kunde hittas. Däremot verkar barrnaturvärdet lokalt vara högt. Värde omdöme 1

Bild 7: Koppaberget, Stor-Rocksjön, höga naturvärden här men i stort sett bara kopplat till barrskog.

1.6. Lungsjön (Ramsele socken)

Ett mycket svårinventerat område. Att bara gå rätt ut i skogen och leta lövobjekt har man inte tid med i en sådan här kort stickprovsinventering. Därför är det viktigt vad man ser utmed vägarna. Det blev mycket tid i bilen i det här vägrika området för att hitta lövområden.

Inventeringen förlades till nordvästra hörnet av trakten, det vill säga väster och nordväst om Rensjöån. De någorlunda lövrika höjderna söder om Gammabodlandstjärnen och Rensjön är förbjudet att besöka sedan man har anlagt en vindkraftpark här. Kring Stor-Grundsjön och Gränsbodhöjden kan man tala om att det finns en fin lövtrakt med höga naturvärden. Det vore bra att inventera resten av den här trakten mot Lungsjön och vidare åt öster för att få till ett större område att satsa på. Värdeutraktomdöme 3.

1.6.1. Grundsjöberget

Lövrigt hygge och ungskog på bergets sydsluttning. Flera överståndare av aspar, björkar och någon enstaka sälg. I den branta sluttningen i söder finns en påtaglig föryngring av asp som nått älsäker höjd.

Lövvärdet är ganska högt och föryngringen av asp ger pluspoäng. Naturvärdet är främst knutet till asparna. Intressanta fynd är t ex: veckticka, videticka, skorpelélav, stiftgelélav och skrovellav. Värde omdöme 2. Ligger inom Ramsele-Vallen 1:23 och Ramsele-Vallen 1:27 som båda ägs av privat fastighetsägare, samt Ramsele-Vallen 1:9 vilken ägs av Svanö AB.

Bild 8: Grundsjöberget, Lungsjön, god föryngring av asp och björk i rasmarker och slänter.

1.6.2. Grundsjön, sydväst

Klen blandskog friskt växande med asp, björk och enstaka sälgar. Beståndet befinner sig i självgallringsfas där klena lövlågor ligger spridda.

Lövvärdet är ganska högt och den friska klena lövandelen fungerar delvis som föryngringsträd på traktnivå. Naturvärdet är medelhögt och utgörs främst av lavar och tickor på rikbarksträd: doftticka på sälg, några lunglavar vardera på sälg respektive asp, stiftgelélav på asp.

Åtgärdsbehovet handlar om att gallra fram asp och sälg samt att genomföra riktade föryngringsinsatser för dessa trädslag. Värde omdöme 3. Ligger inom Rensjön 1:53 som har privat fastighetsägare.

1.6.3. Grundsjön, sydväst

Hygge, cirka sex år gammalt, med åtskilliga grova överståndare av asp, både enstaka och i grupper. Aspsly finns med betas av älg.

Lövvärdet är i huvudsak kopplat till de levande asparna. Naturvärdet är högt och utgörs främst av lavar: liten aspgelélav (ÅGP), skorpigelélav, stiftgelélav och läderlappslav. Därtill utgångshål i grov asp av mindre träfjäril samt videticka på markliggande aspved.

Åtgärdsbehovet handlar om att föryngra asp och sälg. Värde omdöme 4. Ligger inom Terrsjö 1:29 som har privat fastighetsägare.

1.6.4. Grundsjön, syd

Yvig blandskog/lövrik barrskog i nordsluttning. Asp, björk och sälg finns insprängda. Lövet är ganska hårt trängt av barrträden. Området besöktes vid skymningstid och bara en snabb titt medgavs inne i den mörka skogen.

Lövvärdet är knutet till asp och sälg. Naturvärdet såg ut att kunna vara högt. Det som noterades under kort inventeringsbesök var doftticka och lunglav på sälg respektive asp.

Åtgärdsbehovet är brådskande för att öppna upp för lövträden i den ganska täta skogen. Föryngringsinsatser görs samtidigt för rikbarksträden. Värde omdöme 3. Ramsele-Vallen 2:8 och Ramsele-Vallen 2:28 ägs av Svanö AB.

1.6.5. Rødmossen, øst

Aspdungar på nytt hygge. Även inslag av björk och någon sälg.

Lövvärdet är huvudsakligen kopplat till asparna. Naturvärdet är högt och domineras av lavar. Även svampar och insekter har påtaglig naturvärdesstatus. Bland intressanta noteringar kan nämnas: borsttagging, skorpigelélav, stiftgelélav, läderlappslav, luddlav och spindelbock.

Åtgärdsbehovet handlar helt om att föryngra asp och säkra den från älgbete. Värde omdöme 4. Ligger inom Rensjön 1:53 vilken ägs privat.

1.6.6. Skabørtjärnen, nordost

Småbrutet hygge, cirka tio år gammalt, med flera överstående aspar enstaka och i dungar. Några små aspar har nått älgbetessäker höjd (4,5 m).

Lövvärdet är kopplat till asparna. Naturvärdet är högt och gäller främst lav och svampflora knuten till levande träd eller barkfallna lågor. Bland intressanta lavar kan nämnas: blek lundlav och liten aspgelélav (ÅGP). Av svampar kan nämnas fynd av den sällsynta finporingen, även videticka och kandelabersvamp, alla på lågor. Gnagspår av grön aspvedbock noterades också.

Åtgärdsbehovet handlar om föryngring av asp. Värde omdöme 5. Ramsele-Vallen 2:8 och Ramsele-Vallen 2:28 ägs av Svanö AB.

Rödlistade arter på lövträd eller i lövskog

Lavar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Bacidia rosellizans</i>	Blek lundlav	NT		1	1	1		1	4
<i>Collema curtisporum</i>	Liten aspgelav	NT, ÅGP	1		1	3		2	7
<i>Collema furfuraceum</i>	Stiftgelav	NT	16	4	1	4		11	36
<i>Collema nigrescens</i>	Läderlappslav	NT	4	7	1	14		15	41
<i>Collema subflaccidum</i>	Grynig gelav	MT				1			1
<i>Collema subnigrescens</i>	Aspgelav	NT	23	21	7	57		10	118
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	NT	12	46	8	14	1	31	112
<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrovellav	VU		5		1	1	1	8
<i>Nephroma laevigatum</i>	Västlig njurlav	VU			1	1			2
<i>Peltigera collina</i>	Grynig filtav	NT			1				1
<i>Ramalina sinensis</i>	Småflikig brosklav	NT	2	2	3	5			12
<i>Rostania occulatum</i>	Skorpgelav	NT	5			4		4	13

Svampar	Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Antrodia macra</i>	Videticka	NT	1				3	4
<i>Antrodia pulvinascens</i>	Veckticka	NT	1		1		1	3
<i>Artomyces pyxidatus</i>	Kandelabersvamp	NT	2	1	1		2	6
<i>Gloeoporus pannocinctus</i>	Finporing	VU	1				1	2
<i>Gloiodon strigosus</i>	Borsttagging	VU	1	2	2			5
<i>Hapalaporus odoratus</i>	Doftticka	VU		4		1	2	7
<i>Hericium coralloides</i>	Koralltaggsvamp	NT	1	1	2			4
<i>Lentaria epichnoa</i>	Vit vedfingersvamp	NT		1	1			2
<i>Phellinus populicola</i>	Stor aspticka	NT	7	6	17		11	52
<i>Radulon erikssonii</i>	Asptagging	VU	1	1	1			3

*Rödlistad 2015. För före detta rödlistade anges senaste rödlistningsår

Mossor		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Neckera pennata</i>	Aspfjädermossa	NT	1						1

Insekter		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Dicerca furcata</i>	Björkpraktbagge	VU				1			1
<i>Lamellocossus terebra</i>	Mindre träfjäril	NT	2	4		1		1	8
<i>Poecilonota variolosa</i>	Aspraktbagge	NT	1	1					2
<i>Saperda perforata</i>	Grön aspvedbock	NT	2			2		1	5
<i>Scardia boletella</i>	Jättesvampmal	NT	1		3	3			7
<i>Xyletinus tremulicola</i>	Aspbarkgnagare	NT, ÅGP			1				1

Rödlistade arter både på lövträd och barrträd

Lavar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Chaenothecopsis viridialba</i>	Vitskaftad svartspik	NT					1		1
<i>Chenotheca gracillima</i>	Brunpudrad nållav	NT			1	2			3
<i>Cybebe gracilenta</i>	Smalskaftslav	VU				1			1
<i>Sclerophora coniophaea</i>	Rödbrun blekspik	NT				1			1

Svampar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Skeletocutis odora</i>	Ostticka	VU			1	1			2
<i>Spongiporus undosus</i>	Vågticka	VU			1	1			2

Mossor		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Vedtrappmossa	VU		1					1

*Rödlistad 2015. För före detta rödlistade anges senaste rödlistningsår

Rödlistade arter på barrträd eller i granskog

Svampar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Amylocystis lapponica</i>	Lappticka	VU			1				1
<i>Antrodia albobrunnea</i>	Fläckporing	VU					1		1
<i>Camarops tubulina</i>	Gransotdyna	NT			1				1
<i>Chaetodermella luna</i>	Vitplätt	NT					1		1
<i>Cinereomyces lenis</i>	Gräddporing	VU					1		1
<i>Cystostereum murrayi</i>	Doftskinn	NT			1				1
<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenticka	NT			2				2
<i>Junghuhnia collabens</i>	Blackticka	VU			1				1
<i>Phellinus chrysoloma</i>	Granticka	NT			2	2		1	5
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Ullticka	NT		2	7	2			11
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Gränsticka	NT			1		1		2
<i>Phellinus pini</i>	Tallticka	NT					1		1
<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkskinn	VU			1	1			2
<i>Pseudographis pinicola</i>	Gammelgransskål	NT			2			1	3
<i>Sarcodon scabrosus</i>	Skrovlig taggsvamp	NT					1		1
<i>Skeletocutis brevispora</i>	Ulltickeporing	NT			1				1
<i>Trichaptum laricinum</i>	Violmussling	NT				1			1

Kärlväxter		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Goodyera repens</i>	Knärot	NT				1			1

*Rödlistad 2015. För före detta rödlistade anges senaste rödlistningsår

Lavar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Alectoria sarmentosa</i>	Garnlav	NT			10	1	7		18
<i>Bryoria nadvornikiana</i>	Violettgrå tagellav	NT			8	2			10
<i>Carbonicola anthracophila</i>	Kolflarnlav	NT			1	1			2
<i>Carbonicola myrmecina</i>	Mörk kolflarnlav	NT			1				1
<i>Cladonia parasitica</i>	Dvärgbägarlav	NT			1				1
<i>Hertelidea botryosa</i>	Vedskivlav	NT				1	1		2
<i>Microcalicium ahlneri</i>	Kortskaftad ärgspik	NT					1		1
<i>Ramboldia elabens</i>	Vedflamlav	NT					1		1
<i>Usnea longissima</i>	Långskägg	VU			1				1

Insekter		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
<i>Nothorhina muricata</i>	Reliktbock	NT					1		1

	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele	Summa
Summa	83	106	100	145	21	99	554

*Rödlistad 2015. För före detta rödlistade anges senaste rödlistningsår

Signalarter på lövträd

Lavar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Arthonia vinosa</i>	Rostfläck		x			x		
<i>Calicium adaequatum</i>	Mörkhövdad spikla	NT 2000	x			x		
<i>Leptogium saturninum</i>	Skinnlav		x	x	x	x	x	x
<i>Nephroma bellum</i>	Stuplav		x	x	x	x	x	x
<i>Nephroma parile</i>	Bårdlav		x	x	x	x		x
<i>Nephroma resupinatum</i>	Luddlav					x		x
<i>Parmeliella triptophylla</i>	Korallblylav		x	x	x	x		x
<i>Scytinium teretiusculum</i>	Dvärgtufs		x	x	x	x	x	x

Svampar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Inonotus rheades</i>	Rävticka		x	x	x	x		x
<i>Oxyporus corticola</i>	Barkticka			x	x	x		

Mossor		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	Asphättemossa	NT 2000				x		

*Rödlistad 2015. För före detta rödlistade anges senaste rödlistningsår

Insekter		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Aegomorphus clavipes</i>	Spindelbock	NT 2010				x		
<i>Aromia moschata</i>	Myskbock	NT 2000						
<i>Necydalis major</i>	Stekelbock	NT 2010				x		
<i>Abdera flexuosa</i>	Bandad albrunbagge	NT 2000						
<i>Ptilinus fuscus</i>	Aspvedgnagare					x		
<i>Dorcatoma robusta</i>	Robust tickgnagare					x		

Signalarter på löv- och barrträd

Lavar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Chaenotheca brachypoda</i>	Gulnål						x	

Signalarter på barrträd

Lavar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Bryoria furcellata</i>	Nästlav						x	
<i>Arthonia lecopellaea</i>	Kattfotslav					x		

Svampar		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Hydnellum ferrugineum</i>	Dropptaggsvamp						x	
<i>Hydnellum peckii</i>	Skarp dropptaggsvamp					x		
<i>Phellinus viticola</i>	Vedticka					x		

*Rödlistad 2015. För före detta rödlistade anges senaste rödlistningsår

Insekter		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Callidium coriaceum</i>	Bronshjon	NT 2000			x	x		
<i>Lasconotus jelskii</i>	Granbarknagare	NT 2000		x				
<i>Semanotus undatus</i>	Vågbandad barkbock					x		

Signalarter för rikmark i skog

Mossor		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Philonotis fontana</i>	Källmossa			x				

Kärlväxter		Status*	Ulvsjöån Stöde	Lövåsen Holm	Storsela Högsjö	Mjövattnet Gudmundrå	Rocksjön Resele	Lungsjön Ramsele
<i>Lactuca alpina</i>	Torta				x	x		
<i>Coeloglossum viride</i>	Grönkulla					x		
<i>Moneses uniflora</i>	Ögonpyrola			x		x		
<i>Actaea spicata</i>	Svart trolldruva				x	x		
<i>Hepatica nobilis</i>	Blåsippa		x	x	x	x		
<i>Crepis paludosa</i>	Kärrfibbla				x	x		
<i>Blechnum spicant</i>	Kambräken				x			
<i>Paris quadrifolia</i>	Ormbär					x		

*Rödlistad 2015. För före detta rödlistade anges senaste rödlistningsår

Länsstyrelsen Västernorrland

Postadress: 871 86 Härnösand
Telefon: 0611-34 90 00
www.lansstyrelsen.se/vasternorrland